

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ НА ЗАСАДАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

©2023 ПЕРЕПЕЛЮКОВА О. В.

УДК 661.65

JEL Classification: R15; L21

Перепелюкова О. В.

Особливості розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації в умовах повоєнного відновлення

Дослідження розвитку цифровізації регіональних економічних систем в умовах воєнної агресії та повоєнного відновлення територій на сьогодні для держави є актуальним і важливим завданням. Європейський вектор розвитку цифрових технологій, який Україна обрала та реалізує, незважаючи на складнощі, дозволив значно удосконалити процеси розвитку цифрового сектора в країні. Було проведено дослідження стану цифрової трансформації регіонів України в довоєнний період за показником індексу цифрової трансформації, що дало змогу виокремити регіони лідери й аутсайтери в питанні розвитку цифрового контенту та визначити сильні та слабкі сторони по кожному регіону в рамках розробки відповідних субіндексів. Насамперед, такі нововведення цифрових технологій стосуються державного сектора, який на основі розробки програмних продуктів (таких як Дія) дозволив суспільству значно поліпшити та прискорити процеси отримання певного переліку державних послуг у режимі онлайн. Розробка програмного продукту Громада 4.0. для органів місцевого самоврядування дозволила впровадити нові цифрові технології в них для забезпечення рівного доступу населення до необхідних державних послуг. Основним напрямом цієї програми є цифрові рішення для покращення муніципального управління, підвищення кібербезпеки даних. Розвиток програми «EU4Digital: підтримка цифрової економіки та суспільства у Східному партнерстві» дозволив покращення життя населення за рахунок стимулювання економічного зростання, створення нових робочих місць, підтримку малого та середнього бізнесу за рахунок використання переваг Єдиного цифрового ринку ЄС для України. Дослідження розвитку цифровізації регіональних економічних систем дозволило виокремити чотири напрями перешкод (інституційні, інфраструктурні, екосистемні та електронний уряд), які стримують цей розвиток. Було запропоновано шість напрямів розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації, які дозволять збільшити доступ до державних послуг більшої кількості верств населення, що дасть змогу спростити процедуру отримання таких послуг і знизити рівень бюрократії у країні.

Ключові слова: цифровізація, регіональні економічні системи, повоєнне відновлення, розвиток.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-142-148>

Рис.: 4. **Бібл.:** 8.

Перепелюкова Олена Василівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: lena.perepelukova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0385-4047>

UDC 661.65

JEL Classification: R15; L21

Perepelukova O. V. Peculiarities of the Development of Regional Economic Systems on the Basis of Digitalization in the Context of Post-War Recovery

The study of the development of digitalization of regional economic systems in the context of military aggression and post-war recovery of territories is an urgent and important task for the State today. The European vector of digital technology development, which Ukraine has chosen and is implementing, despite the difficulties, has allowed to significantly improve the development of the digital sector in our country. A study of the state of digital transformation of the regions of Ukraine in the pre-war period was carried out using the Digital Transformation Index, which made it possible to identify the leading and outsider regions in the development of digital content and to identify the strengths and weaknesses for each region as part of the calculation of the relevant sub-indices. First of all, such innovations in digital technologies concern the public sector, which, based on the development of software products (such as Diia), has allowed society to significantly improve and speed up the processes of obtaining a certain list of public services online. Development of the software product Hromada 4.0. for local self-government bodies, has allowed the introduction of new digital technologies in them to ensure equal access of the population to the necessary public services. The main focus of this program is digital solutions to improve municipal governance, increase cybersecurity of data. The development of the «EU4Digital: Supporting the Digital Economy and Society in the Eastern Partnership» program has improved the lives of the population by stimulating economic growth, creating new jobs, supporting small and medium-sized businesses by taking advantage of the benefits of the EU Digital Single Market for Ukraine. The study of the development of digitalization of regional economic systems allowed to identify four areas of obstacles (institutional, infrastructural, ecosystem, and e-government) that hinder this development. Six directions for the development of regional economic systems on the basis of digitalization are proposed, which will increase access to public services for more segments of the population, that should simplify the procedure for obtaining such services and reduce the level of bureaucracy in our country.

Keywords: digitalization, regional economic systems, post-war recovery, development.

Fig.: 4. **Bibl.:** 8.

Perepeliukova Olena V. – Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: lena.perepelukova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0385-4047>

Вступ. В Україні починаючи з лютого 2022 року в розвитку регіональних економічних систем та всієї економіки держави час поділився на «до» та «після». У повоєнному відновленні постраждалих територій їх потенціал розвитку буде значно відрізнятись від того, що було у довоєнний період. Загалом на сьогодні складно прогнозувати які території та якою мірою будуть відбудовуватися, оскільки на значній території держави ще продовжуються бойові дії. За таких умов більшість експертів прогнозують нераціональність відновлення повністю зруйнованих територій, які знаходяться під тимчасовою окупацією. Такі складнощі супроводжуються тим, що великий обсяг територій замінований, на розмінування якої необхідно багато часу. Україна на сьогодні є однією з найбільш замінованих держав у світі. А відновлення регіонів, перш за все, буде відбуватися за наявності відповідної безпекової ситуації для мешканців. Тому в регіональних економічних системах буде спостерігатися перерозподіл приналежності тих чи інших регіонів до відповідних груп, які були у довоєнний період. Тому питання відбудови регіональних економічних систем, а саме на засадах цифровізації є актуальним завданням для держави та місцевих органів влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітним аспектам розвитку регіональних економічних систем і цифровізації присвячено багато робіт закордонних і вітчизняних учених, таких як М. Андрессен, В. Геєць, Б. Данилишин, П. Друкер, Д. Енгельбарт, Б. Кінг, Р. Ліпсі, М. Кизим, К. Кларк, О. Попело, Д. Тапскотт, С. Тульчинська та ін. Висвітлення в працях цієї тематики носить довоєнний характер, а питання повоєнного відновлення потребують більшого висвітлення та обґрунтування.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації в умовах повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. Регіональні економічні системи в загальному вигляді можна розглядати через певні особливості їх історичного, географічного положення, ресурсними можливостями, що сформувало відповідні характерні риси їх специфіки. До таких основних факторів, які впливають на стан і розвиток регіональних економічних систем, можна віднести:

- географічне положення, яке впливає на спроможність і швидкість здійснення процесів співробітництва між регіонами, за рахунок розташування до ресурсної бази, транспортних вузлів, доступ до іноземних ринків та інше;
- економічні ресурси, які характеризують наявність ресурсної бази та робочої сили, що впливає на домінування того чи іншого виду економічної діяльності в регіоні;
- історична спадковість, яка характеризує наявність тих чи інших виробництв та певних видів товарів і зберігає ці традиції в галузях;

- нормативно-правове забезпечення за рахунок наявності певних програм розвитку галузі за спеціалізацією, надання податкових пільг, створення сприятливого інвестиційного клімату;
- інфраструктурне забезпечення та розвиток технологій, що дозволяє прискорити розвиток регіональних економічних систем на основі доступу до інновацій та розвиненої інфраструктури в регіонах;
- демографічна складова, яка характеризує склад і чисельність населення за регіонами що призводить до стимулювання розвитку тих територій, де більша кількість населення, за рахунок внутрішнього ринку;
- наявність міжрегіональної співпраці у прикордонних регіонах, що формує міжрегіональні торговельні й економічні зв'язки;
- спеціалізація регіонів на основі наявних ресурсних можливостей, технологій, регіони можуть спеціалізуватися за певними галузями.

Врахування таких особливостей дозволяє більш ефективно розробляти стратегії розвитку регіональних економічних систем і сприяти стійкому економічному зростанню галузей.

Розвиток цифрового контенту в Україні в довоєнний період характеризувався втіленням проектів, які націлені на соціальний аспект розвитку регіональних економічних систем, а саме: було впроваджено додаток Дія, який дозволив спростити більшість процедур щодо ідентифікації персональних даних і спростити процедуру отримання частини державних послуг. У довоєнний період розвиток цифровізації регіональних економічних систем характеризувався впровадженням ряду цифрових технологій (додатків) які мали на меті спрощення отримання інформації для соціальних потреб і потреб бізнесу. У 2022 році Міністерством цифрової трансформації України було сформовано звіт щодо цифрової трансформації регіонів України, який включав у себе розрахунок відповідного індексу, який складається з 8 субіндексів, 31 індикатора та 76 показників за кожним регіоном. Згідно з цим індексом загальний рівень цифрової трансформації регіонів за 2022 рік мав такі показники (рис. 1).

Так, згідно з наведеними даними, найбільший рівень розвитку цифровізації спостерігався в Дніпропетровській області (0,91), Тернопільській області (0,91), Одеській області (0,83), Полтавській області (0,82), Львівській області (0,79). Найнижчий рівень цифрової трансформації в Запорізькій області (0,37), Луганській області (0,40), Миколаївській області (0,43), Кіровоградській області (0,43) та Донецькій області (0,46). Якщо розглядати за субіндексами за кожним регіоном, то можна виокремити сильні та слабкі сторони в цифровізації регіональних економічних систем за кожним регіоном. Так, Дніпропетровська область

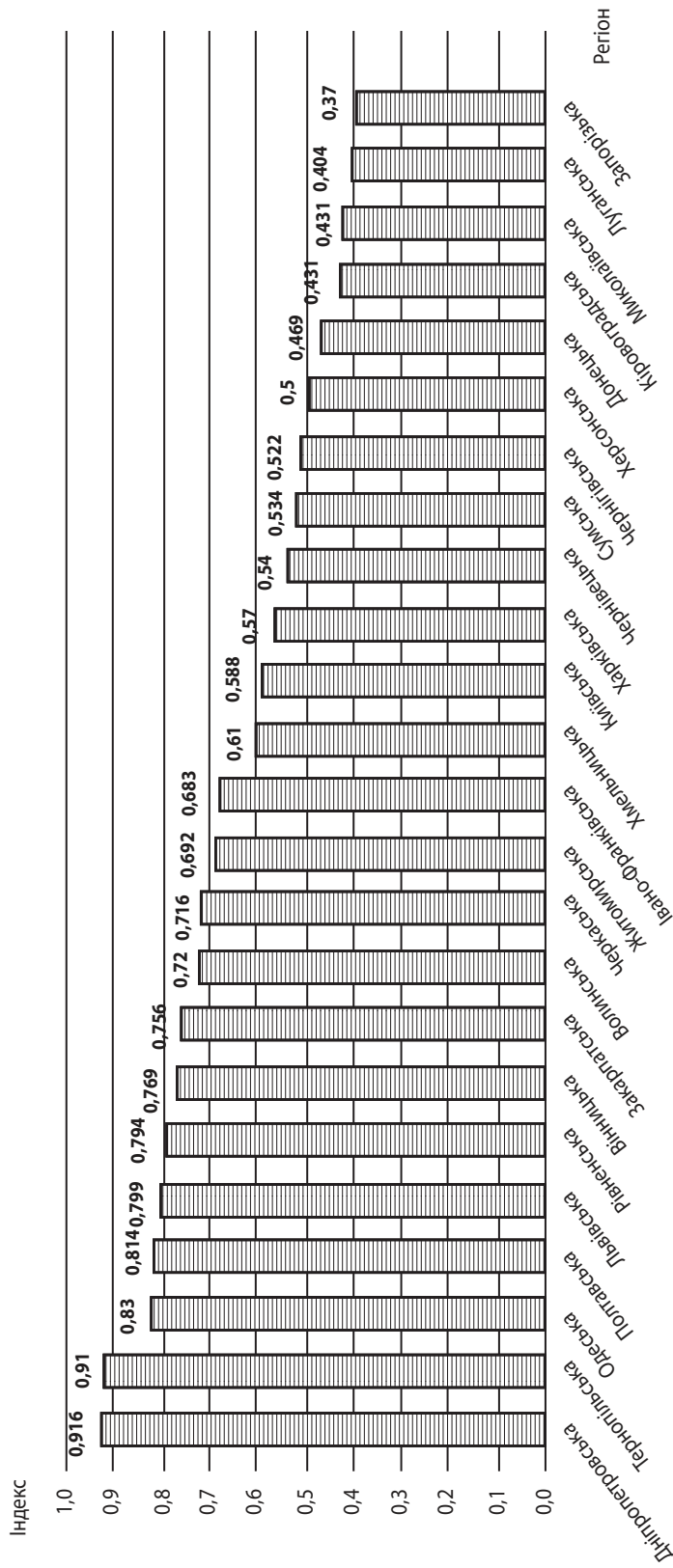


Рис. 1. Індекс цифрової трансформації регіонів за 2022 рік

Джерело: узагальнено автором на основі [3]

за загальним індексом цифрової трансформації посідає перше місце та є лідером за такими субіндексами, як інституційна спроможність (1,0), розвиток Інтернету (0,99), розвиток ЦНАП (0,97), режим без паперів (0,95), візитівка області (1,0), галузева цифрова трансформація (0,92). Слабкими сторонами виявилися субіндекси цифрової освіти (0,69) та проникнення базових е-послуг (0,75). Тому саме на ці аспекти необхідно зробити увагу в частині їх посилення. Якщо розглядати Тернопільську область, то за субіндексами вона має сильні позиції в інституційній спроможності (1,0), розвитку Інтернету (0,99), галузевій цифровій трансформації (0,99), візитівці області (1,0), режимі без паперів (0,93). Трохи нижчими є такі показники: розвиток ЦНАП (0,83), проникнення базових е-послуг (0,83) та цифрова освіта (0,71).

Серед регіонів аутсайдерів у цифровій трансформації є Запорізька область, яка за субіндексами має такі показники – проникнення базових е-послуг (0,59), розвиток Інтернету (0,4), візитівка області (0,4), розвиток ЦНАП

(0,38), інституційна спроможність (0,33), галузева цифрова трансформація (0,26), цифрова освіта (0,15), режим без паперів (0,063).

Луганська область за субіндексами цифрової трансформації має такі показники – розвиток ЦНАП (0,74), проникнення базових е-послуг (0,62), режим без паперів (0,45), візитівка області (0,4), цифрова освіта (0,26), галузева цифрова трансформація (0,22), розвиток Інтернету (0,1), інституційна спроможність (0,09).

Схожі низькі показники у всіх регіонах є по позиціям цифрової освіти та проникнення базових е-послуг. Тому державі та місцевим органам влади необхідно здійснювати відповідні заходи щодо покращення цих позицій. Якщо розглядати розвиток цифрових технологій у сфері підприємництва, то за період 2018–2021 рр. збільшилась кількість підприємств, які здійснювали електронну торгівлю (5 % від загальної кількості підприємств) та збільшили обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) від електронної торгівлі (5,3 % у 2021 році проти 3,5 % у 2018 році) (рис. 2).



Рис. 2. Кількість підприємств, які здійснювали електронну торгівлю та обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), отриманий від електронної торгівлі (% від загальної кількості)

Джерело: узагальнено на основі [5]

Розвиток цифровізації здійснюється на усіх рівнях управління (державному, регіональному, рівні підприємства та особистості). Так, на державному рівні розвиток цифрових технологій для забезпечення більшого доступу населення до певних послуг реалізовано за рахунок розробки та впровадження додатку Дія. Станом на 2022 на порталі Дія доступно 72 послуги в застосунку – 9 послуг та 15 цифрових документів [6]. Цей цифровий контент дозволяє зберігати персональні документи в цифровому форматі, отримувати державні послуги, послуги для бізнесу та інше. На сьогодні Міністерством цифрової трансформації України ведуться роботи щодо удосконалення та розширення надання послуг саме через цей застосунок. На сьогодні виокремлюють такі перешкоди розвитку цифрових технологій в Україні (рис. 3).

Розвиток цифровізації регіональних економічних систем повинно здійснюватися в рамках Євроінтеграції країни, особливо в умовах повоєнного відновлення. Роз-

будова територій повинна здійснюватися за новими принципами та підходами Індустрії 4.0 та 5.0, які передбачають впровадження інноваційних, енергоефективних технологій на засадах екологічності та ресурсозбереження довкілля [7]. Цифровізація регіональних економічних систем передбачає розвиток таких аспектів:

- цифрової інфраструктури за рахунок інвестування регіонів у розвиток широкополосного інтернету та інших цифрових інфраструктурних об'єктів. Це створить базу для розвитку цифрових сервісів та інновацій;
- електронного уряду, що дозволить громадянам та бізнесу легше взаємодіяти з органами влади й отримувати різні послуги онлайн. Це дозволить спростити бюрократичні процедури та покращити бізнес середовище;
- цифрових інновацій за рахунок регіональної підтримки впровадження цифрових інновацій в різ-

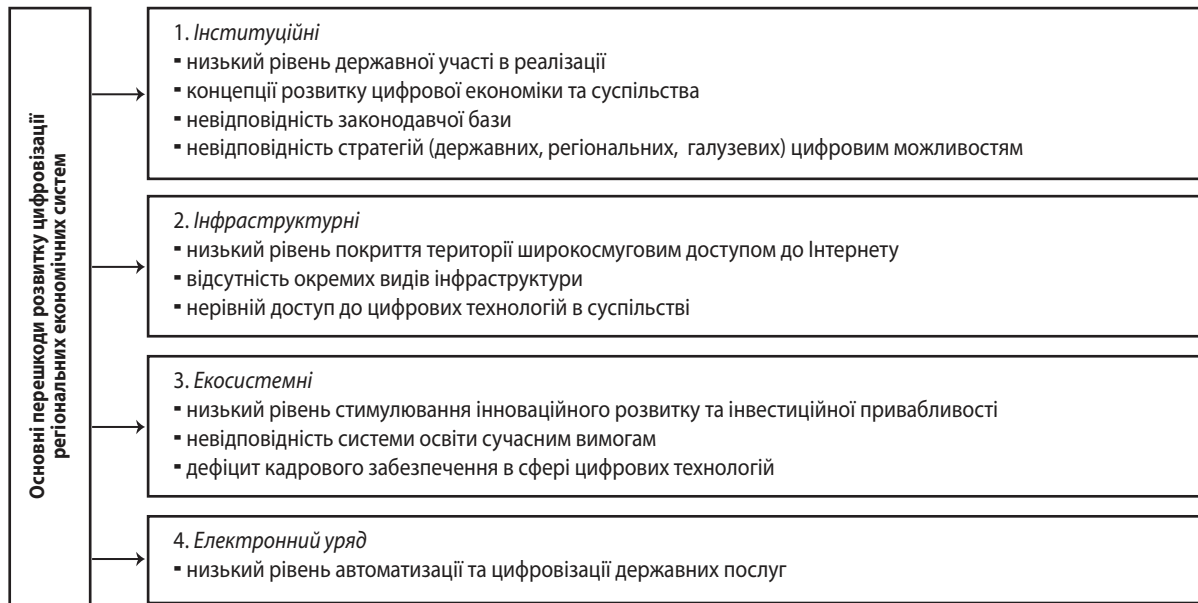


Рис. 3. Основні перешкоди розвитку цифровізації регіональних економічних систем

Джерело: узагальнено автором на основі [4]

них галузях (сільське господарство, промисловість, освіту, охорону здоров'я та інші). Це може включати використання штучного інтелекту, блокчейну, Інтернету речей та інших технологій;

- цифрового підприємництва за рахунок підтримки стартап-проектів та малих підприємств, що дозволить стимулювати інноваційний розвиток регіонів. Це включає розвиток інкубаторів, акселераторів, хабів, доступ до фінансування;
- цифрової освіти за рахунок доступу до такої освіти та підвищення рівня цифрової грамотності серед населення, що дасть змогу сформувати кваліфіковану робочу силу для цифрових галузей;
- захисту даних та кібербезпека, що є важливими аспектами цифровізації. Регіони повинні розробити ефективні стратегії для запобігання кібератакам та забезпечення безпеки даних.

Здійснюючи розвиток регіональних економічних систем на засадах цифровізації регіони, зможуть зміцнити свою конкурентоспроможність, збільшити залучення інвестицій на основі створення сприятливих умов для цього, покращити інноваційний розвиток. У цьому процесі важливо залучати всі зацікавлені сторони, в тому числі владні органи, бізнес спільноту, наукові установи та громадськість.

У рамках Європейської інтеграції за останні роки цифровізація стала ключовим пріоритетом розвитку політики ЄС та країн Східного партнерства. Політика розвитку цифровізації до 2025 року передбачає довгострокові цілі, які спрямовані на сприяння сталому розвитку, стійкості цифрової трансформації, зміцнення стійкості. Розвиток цифрової трансформації в рамках політики ЄС є одним з п'яти основних пріоритетів у довгострокових політичних цілях Східного партнерства. Одним із напрямів розвитку таких ініціатив є підтримка розширення

високо інноваційних цифрових стартапів відповідно до законодавства країн-учасниць [2; 4]. Підтримка проектів кіберстійкості згідно з прийнятою дорожньою картою, яка включає збалансування цифрових ринків країн-учасниць. З 2019 року в Україні запроваджено програму «EU4Digital: підтримка цифрової економіки та суспільства у Східному партнерстві». Основна мета цієї програми – покращення життя населення за рахунок стимулювання економічного зростання, створення нових робочих місць, підтримка малого та середнього бізнесу на основі збільшення переваг Єдиного цифрового ринку ЄС для України. Реалізація таких заходів здійснюється за рахунок шести мереж кореспондентів EU4Digital країн-партнерів, що відповідають за конкретні напрями. Такі мережі є платформами для обміну досвідом, сприяють розробці спільних проектів і дорожніх карт з країнами-партнерами, що дозволяють підвищити конкурентоспроможність бізнесу та поліпшити життя громадян.

На сьогодні програма EU4Digital включає такі пріоритетні напрями:

- об'єднання представників Східних країн-сусідів та країн – членів ЄС у питаннях тематичних напрямів у галузі цифровізації;
- розробка та реалізація стратегій в напрямі розвитку широкосмугового зв'язку;
- реалізація проекту «Кібербезпека-Схід», яка має на меті посилення захисту інформації в цифровому просторі та підвищення довіри до використання цифрових послуг серед населення;
- реалізація проекту EaPCconnect, який передбачає співпрацю між дослідницькими та науковими установами між країнами Східного партнерства.

До періоду лютого 2022 року, до повномасштабного вторгнення з боку росії в Україну, частину з виокремлених заходів було реалізовано тією чи іншою мірою.

Так було розроблено програму Громада 4.0, яка розрахована на п'ять місяців для органів місцевого самоврядування та сприяє імплементації проектів з цифровізації для територіальних громад з метою забезпечення стійкості під час війни та в повоєнний період відновлення. Ця програма покликана сприяти впровадженню нових цифрових технологій в громадах для забезпечення рівного доступу населення до необхідних державних послуг. Пріоритетом цієї програми є цифрові рішення для покращення муніципального управління, підвищення кібербезпеки даних. Основні напрями розвитку цифрових технологій в Громаді 4.0 націлені на розвиток системи електронного документообігу, платформи для навчання, інструменти управління земельними ресурсами, розвиток проектів для залучення інвестицій та інше.

Запровадження таких платформ дозволяє збільшити відкритість і прозорість звітності щодо етапів реалізації тих чи інших проектів, проводити моніторинг стану їх

виконання та цільове використання коштів. У рамках таких ініціатив кожна громада в регіоні має розробляти свої стратегії щодо розвитку цифровізації з урахуванням своїх потреб і можливостей. В повоєнне відновлення територій такі проекти матимуть особливе значення для залучення додаткових інвестиційних коштів, оскільки на містах більш ефективно розробляються такі заходи через обізнаність у проблемах, з якими стикається кожна окрема громада. В повоєнне відновлення необхідно врахувати нерівномірність регіонального розвитку (окрім територій відновлення), які потребують також окремого підходу до визначення ступеня їх фінансування, створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу. Важливим елементом розвитку цифрових технологій є ознайомлення громадян з перевагами та небезпеками застосування цифрового контенту.

Проведений аналіз дозволив сформулювати стратегічні напрями розвитку регіональних економічних систем на основі цифровізації (рис. 4).

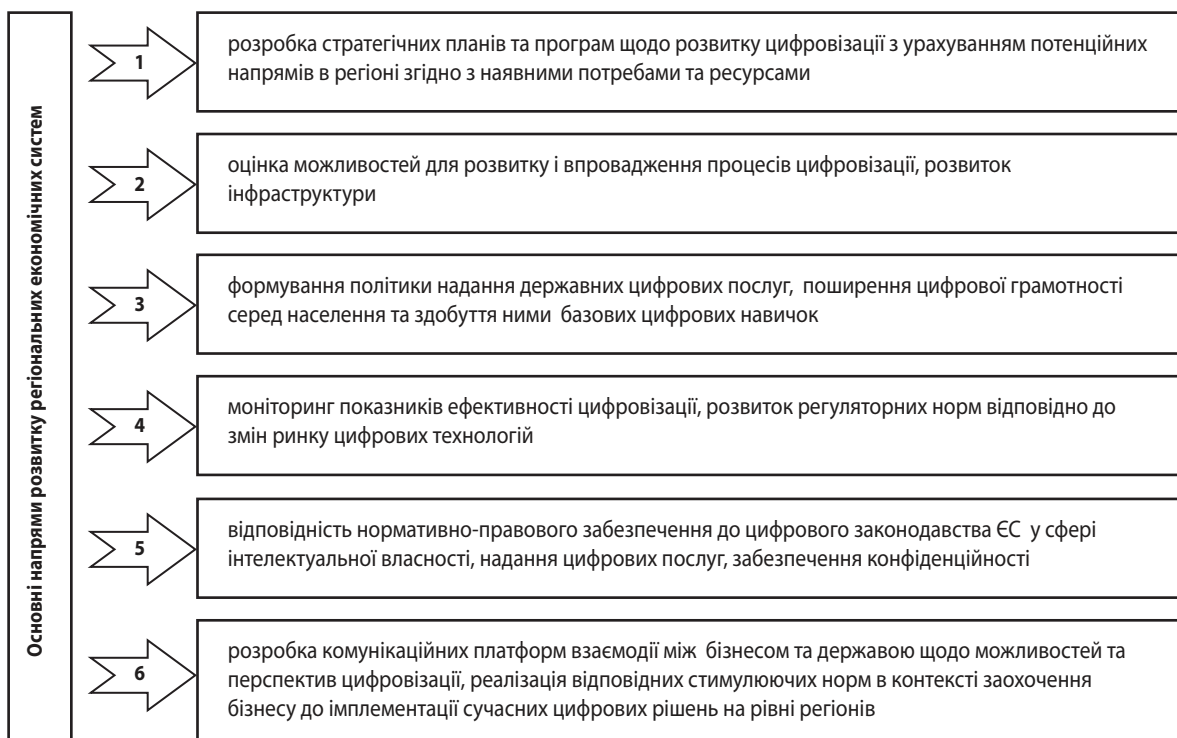


Рис. 4. Основні напрями розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації

Джерело: сформовано автором

Розвиток цифрових технологій впливає на всі сфери суспільного життя трансформуючи їх до потреб сучасного світу. З розвитком цифрових технологій відбувається зміна характеру ринку праці в регіональному середовищі, оскільки з розвитком технологій є потреба у нових професіях та компетентностях серед працівників певних сфер діяльності [8]. З розвитком цифрових технологій в умовах обмеженості (наприклад Covid-19) змінився формат спілкування та роботи за певним видом професій, що вплинуло на розвиток комунікаційних технологій та економії коштів на оренді приміщень. Розвиток сфери технологій та інформації вплинуло і на сферу освіти, адаптація навчальних

процесів до нових умов дозволила в період обмеженості продовжувати процеси навчання. Переваги застосування цифрових технологій позитивно вплинули і на економічну сферу, суттєво скоротивши певні витрати на обслуговування приміщень, швидкість отримання товарів і послуг, збільшення рівня продуктивності праці, що сприяло соціально-економічному розвитку регіональних економічних систем.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що, незважаючи на наявні ризики, які викликані розвитком цифрових технологій, та оцінюючи значні переваги, які вони мають, можна стверджувати про необхідність розвитку та удосконалення існуючих

моделей регулювання розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації. В умовах відновлення держави в повоєнний період актуальними будуть питання відбудови зруйнованих об'єктів критичної інфраструктури та промислового сектора на нових принципах, які покладені в стратегію європейської інтеграції країни.

Основні принципи сталого розвитку та досягнення Індустрії 4.0-5.0 включають засади екологічності, енергоефективності, збереження ресурсів та навколишнього середовища. Саме за таким підходом необхідно відновлювати зруйновані промислові об'єкти, об'єкти критичної інфраструктури, що сприятиме в майбутньому розвитку цих територій та держави в цілому. Впровадження цифрових технологій сприяє спрощенню процедур отримання державних послуг для населення, в цьому напрямку необхідно створювати та розширювати умови доступності даних послуг для всього населення. Такі ініціативи реалізуються на основі розширення інтернетпокриття на всіх територіях держави, в тому числі віддалених територіальних громадах.

Розвиток цифровізації є специфічним для окремо виділеної територіальної громади, оскільки всі вони мають різні ресурси та можливості для реалізації цих напрямів. Тому для максимального задоволення потреб, кожна громада повинна в своїх стратегіях розвитку в частині розвитку цифрових технологій, розробляти свої плани та рекомендації щодо впровадження цифрового контенту на своїй території.

На державному рівні реалізується та удосконалюється більш масштабні проекти щодо забезпечення доступу до цифрових послуг всіх верств населення, спрощення процедури отримання державних допомог для населення та бізнесу.

Для ефективної реалізації напрямів розвитку цифровізації регіональних економічних систем важливим аспектом є взаємодія органів державної влади, місцевого самоврядування та бізнесу. Оскільки напрями та мета розвитку цифрових технологій повинні збігатися з загальною Стратегією розвитку держави, а не окремо або всупереч. Ефективність процесів впровадження цифрових технологій характеризує доступність отримання послуг, скорочення часу на їх отримання, прозорості та відкритості отримання даних, що знижує рівень бюрократії в державних установах. Саме на таких засадах необхідно продовжувати розвивати цифровий контент в повоєнній відбудові територій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Громада 4.0. Акселератор цифрової незламності. URL: <https://www.hromada4.org/news/lideri-cifrovoyi-transformaciyi-predstavlyat-proiekti-na-demodni-programi-akselerator-cifrovoyi-stiykosti-gromada-4-0>

2. Іванова Н. Цифровий розвиток регіонів України: тренди довоєнного періоду та перспективи післявоєнного відновлення. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4 (32). С. 208–217.

3. Індекс цифрової трансформації регіонів України. Звіт Міністерства цифрової трансформації України. 2022 р. 95 с.

4. Країна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Дія. Бізнес. URL: <https://business.dia.gov.ua/>

7. Перепелюкова О. В. Особливості цифровізації регіональних економічних систем в умовах креативної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 3 (31). С. 80–90.

8. Хаустова В. Є, Решетняк О. І, Хаустов М. М. Перспективні напрямки розвитку IT-сфери в світі. *Проблеми економіки*. 2022. № 1 (51). С. 3–19.

REFERENCES

Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Dia. Biznes. <https://business.dia.gov.ua/>

"Hromada 4.0. Akselerator tsyvrovoi nezlamnosti" [Community 4.0. Digital Invincibility Accelerator]. <https://www.hromada4.org/news/lideri-cifrovoyi-transformaciyi-predstavlyat-proiekti-na-demodni-programi-akselerator-cifrovoyi-stiykosti-gromada-4-0>

Індекс цифрової трансформації регіонів України. Звіт Міністерства цифрової трансформації України [Index of Digital Transformation of Regions of Ukraine. Report of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. 2022.

Ivanova, N. "Tsyvrovyi rozvytok rehioniv Ukrainy: trendy dovoiennoho periodu ta perspektyvy pislivoiennoho vidnovlennia" [Digital Development of the Regions of Ukraine: Trends of the Pre-war Period and Prospects for Post-war Recovery]. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, no. 4(32) (2022): 208-217.

"Kraina 2030E - kraina z rozvynutoiu tsyvrovoiu ekonomikoiu" [The 2030E Country Is a Country with a Developed Digital Economy]. <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

Khaustova, V. Ye., Reshetniak, O. I., and Khaustov, M. M. "Perspektyvni napriamky rozvytku IT-sfery v sviti" [Promising Areas of IT Development in the World]. *Проблеми економіки*, no. 1(51) (2022): 3-19.

Perepeliukova, O. V. "Osoblyvosti tsyvrovatsii rehionalnykh ekonomichnykh system v umovakh kreatyvnoi ekonomiky" [Peculiarities of Digitization of Regional Economic Systems in the Conditions of Creative Economy]. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, no. 3(31) (2022): 80-90.

Стаття надійшла до редакції 12.08.2023 р.